

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4 Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1 Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 3. do 5. marta 2015. godine, donijela je

ODLUKU

I

Historijsko područje – Nekropola sa stećcima Jesenice u selu Argud, općina Konjic, proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik čini nekropola sa 26 stećaka.

Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata dijelove k.č. 2004/1 i 2008, k.o. Argud, općina Konjic, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provedbi odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je osigurati pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione table sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

S ciljem trajne zaštite nacionalnog spomenika, na prostoru definiranom u tački I stav 3 ove odluke utvrđuje se **zona zaštite**, koju čine dijelovi k.č. 2004/1 i 2008, k.o. Argud, općina Konjic. Obuhvat zone zaštite počinje sa tromeđe k.č. 2006, 1909 i 2004/1, te ide jugoistočno granicom k.č. 2004/1 i 1909 do tačke čije su koordinate $Y=6523054$ $X=4819177$. Granična linija zone zaštite zatim nastavlja pravolinijski do tromeđe k.č. 2004/1, 2009 i 2008, te nastavlja granicom k.č. 2009 i 2008 do tačke čije su koordinate $Y=6523027$ $X=4819124$. Linija dalje nastavlja pravolinijski do tromeđe k.č. 2008, 2007 i 2006, te nastavlja granicom k.č. 2006 sa k.č. 2008 i 2004/1 i vraća se na polaznu tačku u tromeđi k.č. 2006, 1909 i 2004/1 i time je zatvorena zona zaštite. Površina zone zaštite je 1.578 m^2 .

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su isključivo istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi na tekućem održavanju, uključujući i one koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo) i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadležna služba zaštite);
- obavljanje radova na infrastrukturi dopušteno je samo u izuzetnim slučajevima, ako su ti radovi neophodni za prezentaciju nacionalnog spomenika, osiguranje pristupa nekropoli ili njenog održavanja, pod uvjetom da ne ugrožavaju integritet područja, te uz odobrenje nadležnog ministarstva i stručno mišljenje nadležne službe zaštite;
- radovi na uređenju lokaliteta i radovi na saniranju oštećenja dopušteni su isključivo uz prethodno izrađen plan sanacije, restauracije i konzervacije, te uz odobrenje nadležnog ministarstva i nadzor nadležne službe zaštite;
- nije dopušteno pomjeranje nadgrobnika sa grobova na bilo koju drugu lokaciju;
- nije dozvoljeno čišćenje spomenika od lišaja i mahovine niti skidanje patine sa kamena;
- izuzetno od prethodne alineje, dozvoljeno je čišćenje stećaka u slučaju da je ono neophodno za istraživanje epigrafskih ili dekorativnih elemenata stećka, uz prethodno izrađen elaborat i odobrenje nadležnog ministarstva;
- elaborat treba biti zasnovan na biološkim, hemijskim, fizičkim i drugim analizama za koje konzervator utvrdi da su neophodne, te sadržavati odgovarajuće konzervatorske mjere i procjenu utjecaja načina čišćenja na kamen, te je neophodno da budu provedene tako da bude otklonjena samo prljavština ili flora, a da patina na kamenu bude sačuvana;
- područje predstavlja arheološki lokalitet, pa je prilikom obavljanja bilo kakvih radova obavezno osigurati prisustvo arheologa;
- prostor spomenika bit će otvoren i dostupan javnosti, a može se koristiti u edukativne i kulturne svrhe;
- zabranjeno je odlaganje svih vrsta otpada.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđuje se **zaštitni pojas**, koji čine dijelovi k.č. 2004/1, 2006, 2008 i 2009, k.o. Argud, općina Konjic. Obuhvat zaštitnog pojasa počinje sa tačke na granici k.č. 2006 i 1909, čije su koordinate Y= 6523038 X= 4819195, te ide jugoistočno granicom k.č. 1909 sa k.č. 2006 i 2004/1 do tačke čije su koordinate Y= 6523063 X= 4819165. Granična linija zone zaštite zatim ide pravolinijski do tačke na granici k.č. 2008 i 2009, čije su koordinate Y= 6523019 X= 4819109, te nastavlja pravolinijski do tačke na granici k.č. 2008 i 2007, čije su koordinate Y= 6522975 X= 4819152. Linija dalje nastavlja granicom k.č. 2008 i 2007 do tromeđe k.č. 2008, 2007 i 2006, te se vraća se na polaznu tačku i time je zatvoren zaštitni pojas. Površina zaštitnog pojasa je 2.024 m².

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- nije dozvoljena eksploatacija kamena, lociranje potencijalnih zagađivača okoline izgradnja industrijskih objekata i magistralne infrastrukture i drugih objekata, odnosno izvođenje radova koji u toku izgradnje ili u toku eksploatacije mogu ugroziti nacionalni spomenik.

Vlada Federacije dužna je posebno osigurati provođenje sljedećih mjera:

- izradu geodetskog snimka postojećeg stanja;
- izradu Plana sanacije, restauracije, konzervacije i prezentacije nacionalnog

spomenika, koji treba sadržavati arheološko istraživanje prostora nacionalnog spomenika, uređenje nekropole sa uklanjanjem samonikle vegetacije i redovno održavanje spomenika.

IV

Svi pokretni nalazi, koji u toku arheološkog istraživanja budu nađeni, bit će pohranjeni u najbližem muzeju koji ispunjava kadrovske, materijalne i tehničke uvjete ili u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine u Sarajevu, obrađeni i prezentirani na odgovarajući način.

Izuzetno od stava 1 ove tačke, u periodu do ponovnog otvaranja Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, a u slučaju da najbliži muzej ne ispunjava kadrovske, materijalne i tehničke uvjete, nosioci arheoloških istraživanja dužni su podnijeti pisani zahtjev Komisiji da odredi instituciju u kojoj će arheološki nalazi biti privremeno pohranjeni.

Sav pokretni i nepokretni arheološki materijal koji bude nađen u toku arheoloških istraživanja neophodno je stručno obraditi.

Arheolog – voditelj arheoloških istraživanja dužan je nakon izvršenih arheoloških radova podnijeti izvještaj Komisiji i instituciji koja je obavila istraživanja.

Arheolog – voditelj arheoloških istraživanja mora imati na raspolaganju sav pronađeni pokretni i nepokretni arheološki materijal dok traje istraživanje i dok ne završi izvještaj, a najduže za period od tri godine.

Paralelno s izvođenjem arheoloških istraživanja, neophodna je sukcesivna konzervacija nepokretnih nalaza na lokalitetu i konzervacija pokretnog arheološkog materijala i njegovo pohranjivanje u odgovarajuće prostore (depoe).

Nakon dostavljanja izvještaja o provedenom istraživanju, Komisija će utvrditi pokretne nalaze na koje će biti primjenjivane mjere zaštite koje Komisija utvrđuje.

Iznošenje pokretnih nalaza iz stava 1 ove tačke iz Bosne i Hercegovine nije dopušteno.

Izuzetno od odredbe stava 8 ove tačke, ukoliko voditelj istraživanja utvrdi da je neophodna obrada nekog nalaza izvan zemlje, dokaze o tome prezentirat će Komisiji, koja može dopustiti privremeno iznošenje nalaza iz zemlje pod detaljno utvrđenim uvjetima njegovog iznošenja, postupanja s njim u toku boravka izvan zemlje i njegovog povratka u Bosnu i Hercegovinu.

V

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti u dijelu u kojem su u suprotnosti sa odredbama ove odluke.

VI

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe, suzdržat će se od preduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

VII

Ova odluka dostavit će se Vladi Federacije, nadležnom ministarstvu, nadležnoj službi zaštite i općinskom organu uprave nadležnom za poslove urbanizma i katastra,

radi provedbe mjera utvrđenih u tač. II–VI ove odluke, te nadležnom općinskom sudu radi upisa u zemljišne knjige.

VIII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web-stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

IX

Prema članu V stav 4 Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

X

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Predsjedavajući Komisije

Dubravko Lovrenović

Broj: 02-2.3-64/15-4
4. marta 2015. godine
Sarajevo

O b r a z l o Ź e n j e

I – UVOD

Na osnovi člana 2. stav 1 Zakona o provedbi odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, "nacionalni spomenik" je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika primila je, dana 8. septembra 2011. godine, peticiju od Službe za opću upravu, društvene djelatnosti i inspeksijske poslove Općine Konjic za proglašenje dobra **Nekropole stećaka u naseljenom mjestu Argud, Konjic**, nacionalnim spomenikom.

U skladu sa odredbama Zakona, a na osnovi člana V stav 4 Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provedbi postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

Izjava o značaju dobra

O kontinuitetu naseljenosti Bjelimića svjedoče brojni materijalni tragovi naročito iz prahistorije, doba antike i srednjeg vijeka. Naselje Argud se razvilo na jednom kraku takozvanog vlašskog puta, koji je korišten za periodične dolaske Vlaha stočara na plato planine Visočice. Iz perioda srednjeg vijeka u Argudu je ostalo sačuvano nekoliko nekropola, koje karakterizira masivnost stećaka, pretežno sanduka, zastupljenost različitih oblika (ploča, sanduk, sljemenjak, stub).

Na lokalitetu Jesenice nalazi se 26 nadgrobnika; 2 sanduka, 22 ploče, 1 stub i postolje stuba. Ukrašen je stub.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U toku vođenja postupka izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući opis, arhitektonski snimak i fotografije;
- uvid u sadašnje stanje dobra;
- kopiju katastarskog plana;
- zemljišno-knjižni izvadak;
- historijsku, arhitektonsku ili drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištene dokumentacije u okviru ove odluke.

Prema odredbi člana V stav 2 Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 37. Poslovnika o radu Komisije, prije donošenja konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, Komisija će pružiti mogućnost vlasniku predloženog nacionalnog spomenika, podnosiocu peticije, institucijama nadležnim za očuvanje naslijeđa, stručnim i naučnim institucijama, stručnjacima i

naučnicima, kao i drugim zainteresiranim licima da iznesu svoje stavove. U skladu s tim, Komisija je preduzela sljedeće aktivnosti:

- Dopisom broj: 05.2-35.2-8/11-121; od 20.09.2011. godine, Komisija je zatražila dostavljanje dokumentacije, napomena, sugestija i stavova vlasnika u vezi sa proglašenjem *Nekropola sa stećcima na lokalitetima Muzge, Kuna i Jesenice u naselju Argud, Konjic* od: Općine Konjic (Načelnik; Organ uprave nadležan za poslove urbanizma i katstra), Federalnog ministarstva prostornog uređenja i Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta.

- Dopisom broj: 02-36-1-3/14-123; od 16.10.2014. godine, Komisija je zatražila dostavljanje katastarskih podataka za zemljišne parcele označene kao k.č. broj: 2004/1, 2008, 2009, 2006, k.o. Argud, općina Konjic, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, od: Službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina Općine Konjic.

- U "Službenom glasniku BiH", broj 55/14, objavljeno je Obavještenje o pokretanju postupka proglašenja predmetnog i drugih dobara nacionalnim spomenicima, sa pozivom vlasnicima i drugim zainteresiranim fizičkim i pravnim licima, tijelima i institucijama da, u roku od 30 dana dostave Komisiji svoja stajališta u vezi sa proglašenjem dobara nacionalnim spomenikom.

Do donošenja odluke, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Dopis Službe za opću upravu, društvene djelatnosti i inspeksijske poslove Općine Konjic broj: 09-42-3-1942/11 od 07.09.2011. godine, Komisiji je dostavljen Obrazac peticije za proglašenje dobara nacionalnim spomenikom, podaci o lokalitetima Muzge, Kuna i Jesenice, Kopije katastarskih planova i katastarskoknjižni ulošci.
- Dopis Federalnog ministarstva prostornog uređenja broj: 03-23-2-1354,1355,1356,1367,1368...1373/11 od 27.09.2011. godine, Komisija je obaviještena da Ministarstvo ne raspolaže podacima niti dokumentacijom u vezi sa predmetnim dobrom.
- Dopis Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta broj: 07-40-4-4073-1/11, od 12.10. 2011. godine, kojim su Komisiji dostavljeni podaci o evidenciji i statusu prethodne zaštite za predmetno dobro.
- Dopis Službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina Općine Konjic, broj: 05-32-940/14 od 12.12.2014. godine, Komisiji je dostavljena kopija katastarskog plana.
- stav vlasnika zemljišnih parcela do donošenja Odluke nije dostavljen.

Na temelju uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobara, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Naseljeno mjesto Argud, nalazi se u gornjem toku Neretvice, udaljeno je od centra Konjica cca 27 km zračne linije u pravcu sjeveroistoka. Lokalitet Jesenice je smješten na nadmorskoj visini od 977 m, geografskoj širini N 43°30'50.65" i geografskoj dužini E 18°16'47.75".¹

Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata dijelove parcela k.č.

¹ www.google earth.com (28. 10. 2014.)

2004/1 i 2008 k.o. Argud, općina Konjic, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Historijski podaci

U široj okolini Konjica, u ranije doba srednjeg vijeka, postojali su župa Neretva, dio župe Zagorja (kraj oko Bjelimića) i dio Komske župe (kraj oko Glavatičeva). Najstariji spomen župe Neretve zabilježen je u Ljetopisu popa Dukljanina.² Ona se prostirala između župa Rame i Koma. Prema Ljetopisu, župa Neretva, pripadala je oblasti Podgorja. Pretpostavlja se da je već polovinom XI vijeka, ova župa bila priključena bosanskoj državi. Otada do dolaska bana Tvrtka na vlast 1353. godine imala je poseban status u srednjovjekovnoj bosanskoj državi. Područje Bjelimića je naseljeno od najstarijih vremena o čemu svjedoči mnogobrojni arheološki nalazi pronađeni na lokalitetu gradine u selu Odžaci.³ U srednjem vijeku Bjelimići su ulazili u sastav župe Zagorje, a čitavim područjem gospodarila je vlastelinska porodica Čemerovića. Iz ovog posjeda Čemerovića formirao se i kasniji timar begova Šurkovića.⁴ Samo naselje se razvilo na jednom od takozvanih Vlaških puteva koji je korišten za kretanje polunomadskih stočara uglavnom Vlaha, koji su naseljavali šire područje planine Velež. Ova praksa ljetnog boravka stočara iz Podveležja na području Bjelimića zadržala se do danas.⁵

2. Opis dobra

Lokalitet Jesenica se nalazi na kraku puta koji iz naseljenog mjesta Odžaci vodi do naseljenog mjesta Argud. Lokalitet je smješten na desnoj strani puta 1 km prije naselja. Na ulazu u nekropolu se nalazi hair česma.⁶

Nekropola je smještena na blagom uzvišenju, prostire se na dvije parcele ograđene bodljikavom žicom. Na lokalitetu je tehnički obrađeno 26 stećaka; 22 ploče, 2 sanduka, 1 stub sa prevrnutim postoljem.

Stanje stećaka

Stećak br. 1. – sanduk, sa istočne strane zasut zemljom, prekriven humusom i travom, vidljivi dio obrastao mahovinom, orijentiran u pravcu zapad – istok,

- dimenzije stećka su: 170x60x46 cm.

³ Anđelić, dr. Pavao, Historijski spomenici Konjica i okoline, Konjic, 1975, str. 32.

⁴ Anđelić, dr. Pavao, Teritorijalno-politička organizacija srednjovjekovne župe Neretve i njezino mjesto u širim političkim okvirima u: Studije o teritorijalno-političkoj organizaciji srednjovjekovne Bosne, Sarajevo, 1982, str. 102.

⁵ Detaljni historijski podaci dati su u odluci o proglašenju historijskog područja – Nekropola sa stećcima na lokalitetu Kunja - Argud, Konjic.

⁶ Hair česme (hair-dobro, sreća, korist) su javne česme koje su uglavnom u ime umrlih gradili njihovi bližnji. Usko su vezane sa religijskim shvatanjima Bošnjaka muslimana, ali nerijetko i pripadnicima drugih konfesija. Praksa izgradnje hair česmi je i danas prisutna na prostorima BiH. Na prostoru BiH ima ih na hiljade. Tačni podaci o vremenu izgradnje hair česme na lokalitetu Jesenice ne postoje, prema dostupnim podacima sa okolnih hair česmi (na prostoru Bjelimića ima ih oko stotinjak), te prema materijalu koji je korišten za izgradnju, može se pretpostaviti da je česma sagrađena osamdesetih godina prošlog stoljeća..

Stećak br.2. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stećka su: 144x56x10 cm.

Stećak br. 3. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stećka su: 180x60x10 cm.

Stećak br. 4. – stub sa ukrasom, utonuo, prekriven humusom i travom, orijentiran u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stuba su: 49x23x53.

Na prednjoj strani je oštećeno reljefno ispupčenje. Kako navodi Marian Wenzel, “reljefno ispupčenje je predstava ljudske figure koja ima antičke paralele. To su rimske grobne stele na kojima se javlja glava gorgone”.⁷

Stećak br. 5. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stećka su: 150x40x5.

Stećak br. 6. – postolje stuba, zasuto zemljom, prekriveno humusom i travom, orijentirano u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije postolja su: 80x53x15.

Stećak br. 7. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stećka su: 130x60x10 cm.

Stećak br. 8. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu sjever-jug,

- dimenzije stećka su: 85x40x5 cm.

Stećak br. 9. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stećka su: 176x75x4 cm.

Stećak br. 10. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,

- dimenzije stećka su: 165x60x17 cm.

Stećak br. 11. – sanduk, obrastao lišajevima i mahovinom, orijentiran u pravcu jugoistok-sjeverozapad,

- dimenzije stećka su: 150x54x60 cm.

Stećak br. 12. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,

- dimenzije stećka su: 130x65x12 cm.

Stećak br. 13. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,

- dimenzije stećka su: 107x50x13 cm.

Stećak br. 14. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentisana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,

- dimenzije stećka su: 110x60x16 cm.

Stećak br. 15. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,

- dimenzije stećka su: 86x40x7 cm.

Stećak br. 16. – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentisana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,

- dimenzije stećka su: 140x80x7 cm.

⁷Wenzel, Marian, Ukasni motivi na stećcima, Sarajevo, 1965, str. 307.

- Stećak br. 17.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentisana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,
- dimenzije stećka su: 147x65x9 cm.
- Stećak br. 18.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,
- dimenzije stećka su: 30x30x2 cm.
- Stećak br. 19.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,
- dimenzije stećka su: 130x57x5 cm.
- Stećak br. 20.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugoistok-sjeverozapad,
- dimenzije stećka su: 118x60x4 cm.
- Stećak br. 21.** – ploča, prekrivena mahovinom i travom, orijentisana u pravcu istok-zapad,
- dimenzije stećka su: 162x60x23 cm.
- Stećak br. 22.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu istok-zapad,
- dimenzije stećka su: 148x70x3 cm.
- Stećak br. 23.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,
- dimenzije stećka su: 194x57x7 cm.
- Stećak br. 24.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,
- dimenzije stećka su: 176x74x12 cm.
- Stećak br. 25.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,
- dimenzije stećka su: 158x90x10 cm.
- Stećak br. 26.** – ploča, utonula, zasuta zemljom, prekrivena humusom i travom, orijentirana u pravcu jugozapad-sjeveroistok,
- dimenzije stećka su: 158x90x10 cm.

3. Dosadašnja zakonska zaštita

U Prostornom planu BiH do 2000. godine na području općine Konjic, kao spomenik III kategorije uvršteno je 69 lokaliteta, nekropola sa stećcima (3018 stećaka) bez preciznije identifikacije.⁸

Prema evidenciji Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, u naseljenom mjestu Argud u Bjelmićima, općina Konjic, evidentiran je lokalitet sa stećcima pod sljedećim nazivom:

- **Nekropola stećaka Jesenice, Argud, Konjic.**

Srednjovjekovna nekropola. Na lokalitetu Jesenica, sačuvano 26 stećaka. Kasni srednji vijek.

Navedeno dobro nije bilo upisano u Registar spomenika kulture Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine.⁹

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

⁸ Grupa autora, *Prostorni plan Bosne i Hercegovine, faza b – valorizacija, prirodne i kulturno-historijske vrijednosti*, Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakultet u Sarajevu i Urbanistički zavod za Bosnu i Hercegovinu Sarajevo, Sarajevo 1980, str. 52.

⁹ Dopis Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, broj: 07-40-4-4073-1/11od 12.10. 2011. godine.

Istraživačke radove u smislu evidentiranja i prikupljanja podataka o stećcima vršili su Pavao Anđelić¹⁰ i Šefik Bešlagić.¹¹

Konzervatorsko-restauratorski radovi nisu poduzimani.

5. Stanje dobra

Uvidom na licu mjesta, dana 29. oktobra 2014. godine, ustanovljeno je sljedeće:

- Stećci na lokalitetu Jesenica smješteni su pokraj puta koji vodi do sela Argud. Ukupno je evidentirano 26 stećaka, od kojih je jedan stub ukrašen.
- Materijal od kojeg su stećci rađeni je sedra, i zbog utjecaja atmosferilija stiče se dojam da su grubo obrađeni.
- Na spomenicima se nalaze biljni organizmi (lišajevi i mahovina) u većoj ili manjoj mjeri, pojedini primjerci su oštećeni (odlomljeni pojedini dijelovi stećka po širini ili oštećeni po dužini).
- Spomenici su izloženi ubrzanom propadanju usljed nedostatka redovnog održavanja.

6. Specifični rizici

- dezintegracija lokaliteta zbog dugogodišnjeg neodržavanja,
- nepovoljni utjecaji atmosferilija,
- samonikla vegetacija.

III – ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03), Komisija donosi odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

A) Vremensko određenje

B) Historijska vrijednost

C) Umjetnička i estetska vrijednost

iii. Proporcije,

v. Vrijednost detalja.

D. Čitljivost (dokumentarna, naučna, obrazovna vrijednost)

i. Materijalno svjedočanstvo o manje poznatim historijskim periodima.

E. Simbolička vrijednost

ii. Sakralna vrijednost,

iii. Tradicionalna vrijednost,

v. Značaj za identitet grupe ljudi.

G. Izvornost

i. Oblik i dizajn,

ii. Materijal i sadržaj,

iv. Tradicija i tehnike,

v. Položaj i smještaj u prostoru.

Sastavni dio ove odluke su:

- Imovinsko-vlasnička dokumentacija

¹⁰ Anđelić, dr. Pavao, *Historijski spomenici Konjica i okoline, I, Skupština općine*, Konjic, 1975, str. 195.

¹¹ Bešlagić, Šefik. *Stećci, kataloško-topografski pregled*. Sarajevo: "Veselin Masleša", 1971. str. 325.

- Kopija katastarskog plana R= 1:2500; za k.č. 2004/1 i 2008 k.o. Argud općina Konjic.
- Dokumentacija o prethodnoj zaštiti dobra:
 - Dopis Federalnog ministarstva prostornog uređenja broj; 03-23-2-1354,1355,1356,1367,1368...1373/11 od 27.09.2011. godine, Komisija je obaviještena da Ministarstvo ne raspolaže podacima niti dokumentacijom u vezi sa predmetnim dobrom,
 - Dopis Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta broj; 07-40-4-4073-1/11, od 12.10.2011. godine, kojim su Komisiji dostavljeni podaci o evidenciji i statusu prethodne zaštite za predmetno dobro.
- Fotodokumentacija:
 - fotografije postojećeg stanja dobra snimljene su 29.09.2014. godine; fotografirao: historičar Zijad Halilović (fotografirano digitalnim fotoaparatom Canon EOS 450D).
- Tehnička dokumentacija:
 - Tehnički snimci postojećeg stanja dobra (skica nekropole, snimak spomenika); dana 29.09.2014. godine mjerili i snimali: Zijad Halilović, saradnik za arheologiju, Eldin Hodžić, pripravnik, i Ešref Salihagić, vanjski saradnik.

Korištena literatura

U toku vođenja postupka proglašenja dobra nacionalnim spomenikom BiH, korištena je sljedeća literatura:

1971. Bešlagić, Šefik, *Stećci, kataloško-topografski pregled*. Sarajevo: "Veselin Masleša", 1971.
1975. Anđelić, dr. Pavao, *Historijski spomenici Konjica i okoline, I, Skupština općine*, Konjic, 1975.
1980. Grupa autora, *Prostorni plan Bosne i Hercegovine, faza b – valorizacija, prirodne i kulturno-historijske vrijednosti, Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakultet u Sarajevu i Urbanistički zavod za Bosnu i Hercegovinu Sarajevo*, Sarajevo, 1980, str. 51.
1982. Anđelić, dr. Pavao, *Teritorijalno-politička organizacija srednjovjekovne župe Neretve i njezino mjesto u širim političkim okvirima u: Studije o teritorijalno-političkoj organizaciji srednjovjekovne Bosne*, Sarajevo, 1982.
2011. Dopis Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, broj: 07-40-4-4073-1/11 od 12.10.2011. godine.

www.google earth.com (28. 10. 2014.)

Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:

*Eldin Hodžić, profesor historije, vanjski saradnik
Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika*